

DOSSIER CSW

DE 57^E VERGADERING VAN DE CSW, 4 TOT 15 MAART 2013

WAT IS DE CSW?

De 'Commission on the Status of Women' (CSW) is de permanente commissie van de Verenigde Naties die zich inzet voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Elk jaar komen vertegenwoordigers van de lidstaten van de VN samen in New York om er de (eventuele) vooruitgang van wereldwijde vrouwenrechten te evalueren en bij te sturen.

- <http://www.un.org/womenwatch/daw/csw/index.html>

De CSW werd opgericht in 1946 om de VN op alle niveaus bij te staan met betrekking tot de promotie van vrouwenrechten. Meer informatie over de geschiedenis van de CSW vind je hier:

- http://www.un.org/womenwatch/daw/csw/pdf/CSW_founding_resolution_1946.pdf
- <http://www.un.org/womenwatch/daw/CSW60YRS/CSWbriefhistory.pdf>

SCHETS VAN DE CSW

Van 4 tot 15 maart 2013 kwamen vertegenwoordigers van de Verenigde Naties samen in New York voor de 57^e editie van de CSW. Het thema van dit jaar was 'geweld op vrouwen', en wat men kon doen om dit soort geweld uit te bannen.

Zowel diplomaten, medewerkers van de Verenigde Naties als andere voor- en tegenstanders van vrouwenrechten hadden zich reeds lang op voorhand goed voorbereid voor intense onderhandelingen. Dit achtte men nodig, aangezien de 56^e editie van de CSW in 2012 niet tot gezamenlijke conclusies had geleid, evenmin als de vorige commissievergadering over geweld op vrouwen in 2003. Vele actoren zetten zich dan ook schrap om koste wat het koste tot besluiten te komen, dan wel om dergelijke besluiten te blokkeren.

De spannende sfeer binnen deze vergadering werd op 5 maart goed weergegeven door de opmerking van Michelle Bachelet, hoofd van 'UN Women' (de VN-entiteit voor vrouwenrechten), dat "ze bereid zou zijn om een compromis te aanvaarden wat betreft het taalgebruik in de CSW, zolang de gebruikte woorden de geest van de behandelde thema's zouden weergeven en voorbije akkoorden niet zouden ondergraven".

Dit is een erg veelzeggend statement, want als je het gevoel hebt dat je sterk staat, gooi je in het begin van een onderhandeling niet zomaar je standpunten te grabbel. Blijkbaar wilde men erg duidelijk maken dat men ondanks alles tot besluiten moest en zou komen.

- <http://www.unwomen.org/news-events/in-focus/CSW57>
- <http://www.guardian.co.uk/global-development/2013/mar/05/michelle-bachelet-language-un-women>

PROCES VAN DE CSW

Tot luttele uren voor het einde van de commissie leek het erop dat de CSW – net zoals in 2012 of 2003 - niet tot algemeen gedragen conclusies zou leiden. Dat bracht vele actoren (waaronder de Vrouwenraad) ertoe om uit te roepen dat fundamentalistische landen en organisaties andermaal actief de gelijke rechten van vrouwen in de weg stonden.

Het grote probleem voor vele landen was dat culturele en religieuze eigenheden niet zwaarder mochten wegen dan de universele gelijkheid van vrouwen. Sommige landen weigerden plots zelfs om bepaalde akkoorden uit te verleden opnieuw te erkennen, zoals de Resoluties 1325 en 1820 van de VN Veiligheidsraad, bedoeld om vrouwen te beschermen als slachtoffers van oorlog en te bekrachtigen als stichters van vrede.

- http://www.vrouwenraad.be/p_772.htm
- <http://vrouwenkracht.net/index.php?id=12>

Daarom koos UN Women, de organisator van de CSW, op het laatste moment voor een krachttoer: men bood de verzamelde landen een definitieve compromistekst aan, te nemen of te laten. Daarbij gaf men echter ook de mogelijkheid aan om bepaalde artikels en paragrafen uit de tekst uitzonderlijk *niet* te ondertekenen. Een gevaarlijk precedent, dat echter wél zorgde voor gezamenlijke conclusies.

Die conclusies zijn helaas imperfect. Om tot een compromis te komen werden bijvoorbeeld onderweg alle suggesties voor de bescherming van homoseksuele, gendervariante en interseksuele vrouwen geslachtofferd. Voor hun rechten was nochtans door een diverse coalitie van landen een mooie aanzet gegeven. Toch bleek het water te diep en viel de bescherming van deze personen aan vele landen niet te verkopen. Zodoende worden ze als effectieve doelgroep nergens vermeld. Dit staat in contrast met oudere vrouwen en etnische minderheden, die wel meermaals als specifieke doelgroep worden aangeduid.

Het moet dan ook worden aangestipt dat de bescherming van homoseksuele, gendervariante en interseksuele vrouwen niet kan worden gegarandeerd binnen de lijnen van de huidige conclusies van de CSW, dit waar dit document wel grote kansen biedt voor de promotie van de gelijke rechten en fundamentele vrijheden van andere vrouwen.

- http://www.un.org/womenwatch/daw/csw/csw57/generaldiscussion/ngos/COC_Nederlands.pdf

BESLUITEN VAN DE CSW

De 'Agreed Conclusions' van de CSW zijn tweedelig:

In het eerste stuk worden bestaande diplomatieke instrumenten opnieuw bevestigd, dit om als kapstok te dienen voor huidige en toekomstige onderhandelingen.

In het tweede stuk worden verschillende aanbevelingen gedaan, met de algemene oproep aan alle betrokken actoren om ze via alle mogelijke middelen te helpen realiseren.

Deze aanbevelingen zijn gegroepeerd in vier hoofdstukken, namelijk:

- Bestaande wetten en plannen beter verantwoord en uitvoeren.

- Structurele oorzaken van geweld aanpakken en voorkomen.
- Het beleid voor de bestrijding van geweld tegen vrouwen versterken.
- De informatievergaring verbeteren.

De oorspronkelijke 'Agreed Conclusions' van de CSW zijn te vinden op: <http://www.un.org/womenwatch/daw/csw/agreedconclusions.html>. Wij bieden ook graag een Nederlandse vertaling van dit document aan op: [LINK naar 'CSW samenvatting' zelf toe te voegen.](#)

TEGENSTAND EN TEGENSTANDERS

Bepaalde landen en organisaties vonden elkaar in de CSW in wat AWID (www.awid.org) een 'onheilige alliantie' noemde: de samenwerking van het Vaticaan, Iran, Rusland en meerdere landen in het Midden-Oosten en Afrika om godsdienst, traditie en cultuur van verantwoordelijkheid vrij te stellen met betrekking tot geweld op vrouwen. Tot 17 landen werden in het kader van dergelijke manoeuvres genoemd.

- <http://www.awid.org/News-Analysis/CSW-Special-Focus3/News/Unholy-Alliance>

Daarbij speelde vooral het Vaticaan een erg dubieuze rol, aangezien het niet als staat is erkend binnen de CSW en er dus ook geen stemrecht heeft. Het Vaticaan heeft echter wel een enorme diplomatieke invloed op het referentiekader dat men hanteert, zeker met betrekking tot het stemgedrag van bepaalde katholieke landen in het Zuiden. Er gaan dan ook stemmen op om de onevenredig grote rol van de Kerk binnen de VN te herbekijken en eventueel bij te sturen.

- <http://www.awid.org/Library/CSW-it-s-time-to-question-the-Vatican-s-power-at-the-UN>

Op 12 maart verraste de grootmufti van Libië (een belangrijke geestelijke) de wereld door een 'fatwa' (een juridisch advies binnen de Islam) uit te spreken tegen de CSW. Volgens hem "ondermijnde de CSW de integriteit van de familie en promoveerde het immoreel, onkuis en rebels gedrag." De mufti riep moslimvrouwen op om te protesteren en maande moslimstaten aan om tegen te stemmen.

- <http://www.libyaherald.com/2013/03/11/grand-mufti-condemns-un-report-on-violence-against-women/>

Op 14 maart deden ook de 'moslimbroeders', de regerende partij in Egypte, hun duit in het zakje door te beweren dat gelijke rechten voor vrouwen "een complete instorting van de samenleving zouden veroorzaken." De moslimbroeders noemden de tekst verder decadent, destructief, en een ondermijning van de waarden van de Islam. Het gevolg was wel dat Egyptische vrouwenorganisaties zich tegen de moslimbroeders keerden. Volgens hen zouden gelijke rechten geen 'desintegratie' teweeg brengen, maar eerder eindelijk de 'integratie' van vrouwen in de Egyptische samenleving, een land dat zeker sinds het begin van de Arabische Lente berucht is vanwege seksueel geweld op vrouwen.

- <http://www.ikhwanweb.com/article.php?id=30731>
- <http://www.guardian.co.uk/world/2013/mar/15/muslim-brotherhood-backlash-un-womens-rights>

- <http://www.awid.org/News-Analysis/CSW-Special-Focus3/News/Egypt-s-Brotherhood-blasts-UN-women-s-document>

Ook bepaalde organisaties vanuit een religieuze hoek stelden zich teweer tegen de CSW. Dit deed men vooral vanuit een zogenaamd 'respect voor familiewaarden'. Een voorbeeld hiervan is de Amerikaanse organisatie Family Watch International (FWI), die sterk weegt op de referentiekaders van bepaalde Amerikaanse, Caraïbische en Afrikaanse diplomaten. Zo voert FWI regelmatig getuigen op tegen "de perverse en slechte invloed van seksuele opvoeding op de gezondheid". FWI is er mee voor verantwoordelijk dat er in de conclusies van de CSW geen bescherming voorzien werd voor homoseksuele, gendervariante en interseksuele vrouwen. Ook kwesties als abortus stimuleren FWI tot fanatiek reactionair lobbywerk.

- <http://www.familywatchinternational.org/fwi/>

Wat de rode draad leek doorheen het gedrag van conservatieve landen en organisaties, was hun grote weerstand tegen het concept 'seksuele en reproductieve rechten'. Ze vonden de seksuele vrijheid van vrouwen een gevaarlijk en ongewenst idee. 'Open Democracy' noemde de inspanningen van 17 conservatieve landen binnen de CSW "het weggommen van het begrippenkader dat nodig is om geweld tegen vrouwen aan te vechten." Op die manier probeerde men onderdrukingsmechanismen onzichtbaar te maken. Wat onnoembaar is, kan ook niet worden aangepakt.

Ook pleitten bepaalde conservatieve entiteiten voor 'respect voor hun specifieke culturele of religieuze gebruiken', opdat het beleid van landen belangrijker zou zijn dan internationale wetten, en men bijgevolg niks diende te veranderen. Daarbij vrezen activisten dat een minderheid van landen de ambities van de meerderheid serieus willen afremmen of in de toekomst misschien zelfs terugrollen.

Tenslotte tekenen (te) veel landen protest aan tegen alles wat te maken heeft met zogenaamde 'seksuele oriëntatie en genderidentiteit'. Er was volgens 'Open Democracy' een "constante versterking van traditionele normatieve relaties in het taalgebruik van het uiteindelijke document, en een totale weigering om het bestaan te aanvaarden van groepen vrouwen die niet beantwoorden aan traditionele genderidentiteiten en genderrollen, of niet bestaan binnen een traditionele patriarchale constructie". Zodoende haalde de specifieke bescherming van deze groepen dus niet de resultaten van de CSW.

- <http://www.opendemocracy.net/5050/valeria-costa-kostritsky/csw-will-global-womens-rights-movement-prevail>
- <http://www.opendemocracy.net/5050/susan-tolmay/csw-resisting-backlash-against-womens-human-rights>

STANDPUNTEN VAN DE VROUWENRAAD

VOORBEREIDENDE STANDPUNTEN VOOR DE CSW

De Vrouwenraad formuleerde ruim voor de start van de CSW eigen standpunten om mee te nemen in verdere onderhandelingen. Deze bezorgden we aan relevante politici, diplomaten en andere drukkingsgroepen betrokken in de commissievergadering. Ook verdedigden we ze in voorbereidende

vergaderingen om samen met het betrokken middenveld tot een gezamenlijke Belgische positie te komen.

De Vrouwenraad vroeg vooral een coherent, structureel en effectief beleid tegen geweld op vrouwen in België, aangezien er grote gaten blijven in de registratie en de preventie van verschillende vormen van geweld. Ook in eigen land stellen wij vast dat geweld op vrouwen vaak wortels heeft in een ongelijke machtsbalans en in traditionele rollenpatronen en stereotypes met betrekking tot vrouwelijkheid en mannelijkheid. Daarom vindt ook de Vrouwenraad het nodig dat deze vooroordelen worden overwonnen. Wij willen een voortgezet streven naar gelijke machtsrelaties, met respect voor gelijke rechten en vrijheden, ongeacht de eigenheid van de mensen in kwestie.

Onze standpunten vind je hier:

- http://www.vrouwenraad.be/media/docs/pdf/2013/violence_against_women.pdf

WERK TIJDENS DE CSW

De Vrouwenraad verstuurde 3 persberichten, namelijk voor, tijdens en na de zitting van de CSW.

- 1 maart 2013:
 - Geweld op vrouwen staat vanaf maandag ter discussie
 - http://www.vrouwenraad.be/p_765.htm
- 14 maart 2013:
 - Fundamentalisme verhindert veroordeling gendergebonden geweld
 - http://www.vrouwenraad.be/p_772.htm
- 20 maart 2012:
 - VN herbevestigen geweld op vrouwen als inbreuk op mensenrechten
 - http://www.vrouwenraad.be/p_775.htm

ONZE ANALYSE VAN DE CSW

De Vrouwenraad is blij dat de CSW tot conclusies heeft geleid, maar ziet geen redenen tot overwinningskreten.

Om tot conclusies te komen heeft 'UN Women', de VN entiteit voor vrouwenrechten, de mogelijkheid voorzien voor landen om zich te distantiëren van bepaalde paragrafen binnen de algemene tekst. Zoniet zou de hele conferentie wellicht op een fiasco zijn uitgedraaid. Maar deze mogelijkheid voor landen om niet mee te doen met die zaken waar ze het niet mee eens zijn, zorgt voor een gevaarlijk precedent. Zo wezen bijvoorbeeld vele Afrikaanse landen gezamenlijk de paragrafen af die melding maakten van seksuele en reproductieve gezondheid. De Vrouwenraad is ervan overtuigd dat tegenstanders dit achterpoortje in toekomstige conferenties verder zullen openzetten.

Wij vinden het vooral veelzeggend hoe hard men heeft moeten vechten, iets wat veel zegt over hoeveel weerstand er blijft voor gelijke rechten voor vrouwen.

Ook betreurt de Vrouwenraad dat de bescherming voor homoseksuele, gendervariante en interseksuele vrouwen is gesneuveld omdat dat voor bepaalde conservatieve landen onbespreekbaar was. Zo worden de rechten van sommige vrouwen pasmunt voor de rechten van andere vrouwen.

Dat terwijl de Vrouwenraad vele van deze vrouwen de slachtoffers blijven van brutaal geweld, en dit vaak onder de noemers 'eer', 'traditie' of 'familiewaarden'.

- http://www.vrouwenraad.be/p_775.htm

ONZE INSCHATTING VAN DE TOEKOMST

De CSW was een belangrijke mijlpaal voor de ontwikkeling van ethische referentiekaders voor gelijke rechten en vrijheden voor vrouwen. In de nabije toekomst echter komen er twee andere belangrijke conferenties op de proppen:

Eenzijds is het in 2015 20 jaar geleden sinds de baanbrekende en uiterst constructieve 'Vierde Wereldvrouwenconferentie' in Peking in 1995. Daar zijn afspraken gemaakt en dromen geformuleerd die vandaag nog steeds als norm dienen voor gelijke vrouwenrechten. In maart 2013 ontwikkelde de Vrouwenraad in samenwerking met de Commissie Vrouwen en Ontwikkeling de volgende denkttekst over het opvolgingsproces van Peking+20:

- http://www.vrouwenraad.be/media/docs/pdf/2013/peking+20_conferentie.pdf

Anderzijds lopen ook in 2015 de befaamde 'Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen' af. Deze langlopende en ambitieuze doelstellingen hadden onder meer een fundamentele impact op de levens van vrouwen in het Zuiden. Nu is het tijd om de resultaten van dit proces op te lijsten en te evalueren. Het is te vrezen dat de elkaar opvolgende economische crisissen in 2008 en 2010 een erg negatief effect hebben gehad op de uitvoering van de doelstellingen. Eerste resultaten lijken er op te wijzen dat vooral de inspanningen van de groeilanden India en China veel hebben gedaan om de ergste armoede aan te pakken, maar daarmee is nog geen vooruitgang bewezen voor de gelijkheid van vrouwen.

In het verlengde van deze 'Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen' biedt natuurlijk ook het thema 'duurzame ontwikkeling' zich keihard aan. Een groeiende consensus tekent zich af dat de klimaatverandering tot enorme omwentelingen gaat zorgen. Aangezien vrouwen wereldwijd vaker dan niet instaan voor de voedselvoorziening van hun familie, zullen zij dus dubbel en dik de gevolgen van deze veranderingen ervaren. Meer dan genoeg stof dus om ons schrap te zetten voor processen in de nabije toekomst met betrekking tot gelijke rechten en vrijheden, ontwikkelingssamenwerking en duurzame ontwikkeling.

- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Millenniumdoelstellingen>
- <http://www.vrouwenraad.be/content.aspx?Pageld=720>